

Udviklingen i centrale økonomiske indikatorer

Indledning

I denne publikation redegøres for den seneste udvikling i udvalgte indikatorer for den økonomiske udvikling i Grønland. Formålet med at udgive data samlet i en konjunkturpublikation er først og fremmest, at give et hurtigt og bredt overblik over den generelle økonomiske udvikling.

Følgende udvalgte indikatorer vil blive behandlet i denne publikation:

- Ledighed
- Eksport
- Import
- Forbrugerprisindekset
- Bygge- og anlægskostningsindeks
- Detailomsætningsindeks

For de underliggende data, som tidligere er publiceret i Grønlands Statistiks specialepublikationer, er datagrundlag og metode beskrevet mere indgående i disse publikationer. I det omfang, hvor værdier er angivet i faste priser, er tallene deflateret med forbrugerprisindekset.

Ledighed

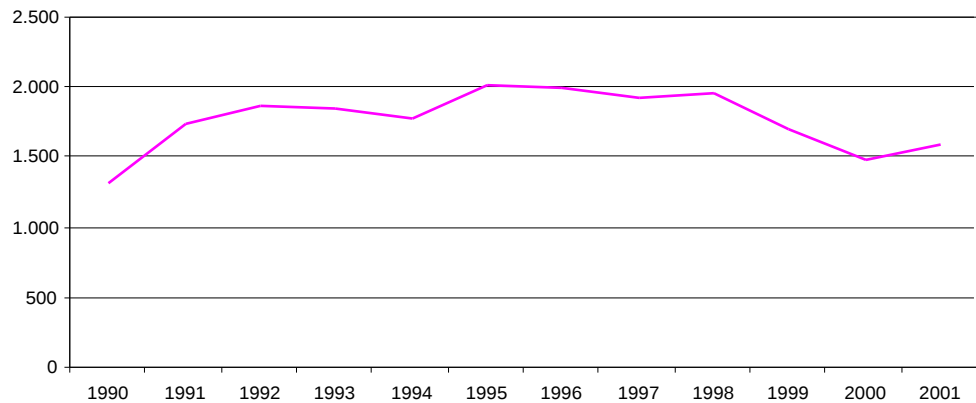
Ledigheden er steget i løbet af det sidste år

Ledighed varierer med den økonomiske aktivitet, da forbedrede afsætningsmuligheder for virksomhederne vil betyde øget produktion, og dermed øget efterspørgsel for arbejdskraft. Niveaueet for ledigheden afhænger også af strukturelle faktorer, såsom misforholdet mellem den geografiske og uddannelsesmæssige fordeling af udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft.

Ledigheden, udtrykt ved medio ledige¹⁾ i byerne, lå på et relativt stabilt niveau i midten af 1990'erne. Efter 1998 er ledigheden faldet markant, dog er der sket en stigning i ledigheden i løbet af det sidste år. Det fremgår af figur 1, at gennemsnitlig ledighed i 2000 var på omkring 1500 personer mens ledighed i 2001 nåede op på 1600 personer.

Figur 1

Udviklingen i antallet af medio ledige i byerne 1990-2001

Note 1): Medio ledighed er et udtryk for det antal ledige, der har været midt i en given måned. Dette tal er et udtryk for den gennemsnitlige ledighed.

Eksport

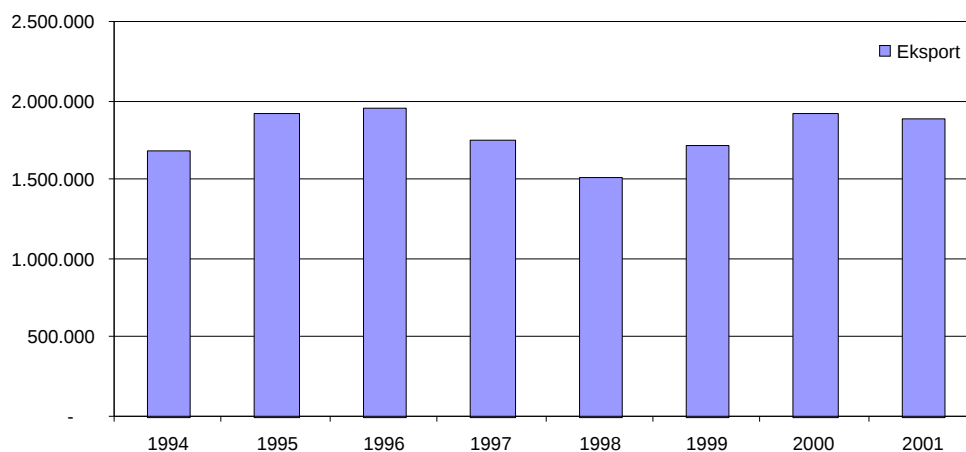
Set i forhold til den samlede indenlandske omsætning er den grønlandske handel med omverdenen stor. Eksporten er først og fremmest en indikator på internationale afsætningsmuligheder for de grønlandske produkter. Da fiskerisektoren står for næsten hele værdien af den samlede eksport, hænger udviklingen i eksporten tæt sammen med udviklingen i fiskeriet.

Fald i eksport i 2001

Figur 2 viser udviklingen i eksporten målt i faste priser (1990=100) i perioden 1994-2001. Det fremgår at i perioden fra 1994 til 2001 har værdien af eksporten varieret en del. Det ses at eksporten i perioden 1994 til 1996 har været stigende. I de følgende to år er der sket et fald i eksporten, mens der i 1999 og 2000 er der tale om en stigning. I 2001 er der igen sket et fald i eksporten.

Figur 2

Eksporten i faste priser 1994-2001

Import

Importen er udtryk for indenlandsk efterspørgsel af udenlandske varer. Importen hænger således tæt sammen med forbruget, som bl.a. bestemmes af nuværende indkomst og den forventede fremtidig indkomst.

Enkeltindkøb, f.eks. transportmidler (fly, skibe mv.), kan betyde store udsving fra år til år, hvorfor importen af *andre transportmidler* (SITC²⁾ kapitel 79) er vist særskilt i figur 3.

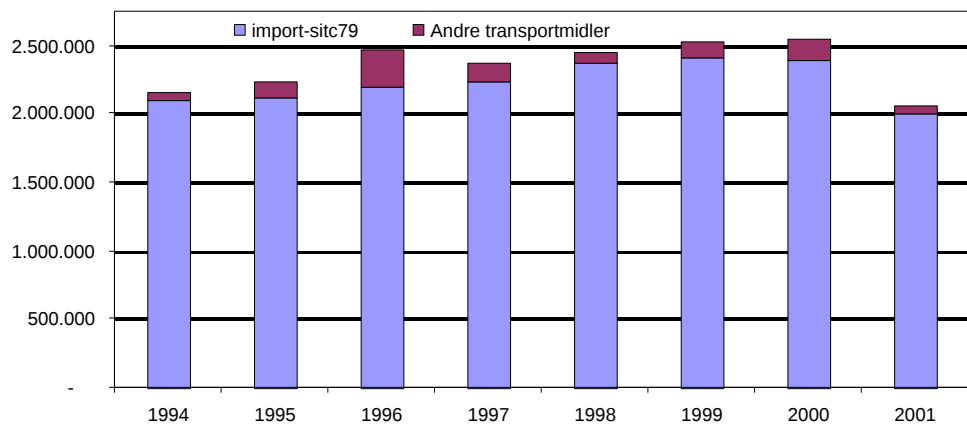
Fald i importen i 2001

Figur 3 viser at den samlede import er steget fra 1994 til 1996, hvorefter der var fald i importen i 1997. Herefter var der tale om en stigning i importen frem til 2000. I 2000 har importen været på samme niveau som i det foregående år. I 2001 er der konstateret et fald i importen. Fraregnet kategorien *andre transportmidler* er importen steget fra 1994 til 2000, men faldet fra 2000 til 2001.

Grønlands Statistik gør opmærksom på, at importtallene i fig. 3 i publikationen fra juli 2001 er opgjort i løbende priser og ikke faste priser, som det beklageligvis fremgår af publikationen.

Figur 3

Importen i faste priser 1994-2001

Note 2); SITC = Standard International Trade Classification. For en fuld oversigt over denne henvises til Grønlands Statistik publikationsserie; Udenrigshandel.

Forbrugerprisindekset

Forbrugerprisindekset er steget med 4,5 procentpoint

I perioden fra januar 2001 til januar 2002 steg forbrugerprisindekset med 4,5 procentpoint, svarende til en procentvis stigning på 4,1 procent fra indeks 107,7 i januar 2001 til 112,2 i januar 2002. (Indeks juli 1995 = 100). En relativ stor stigning på 3,5 procentpoint gjorde sig gældende i det andet halvår af 2001, hvilket svarer til en procentvis stigning på 3,2 procent. Tallene fremgår af tabel 1. Derudover kan det nævnes at årsagen til stigningen i det samlede forbrugerprisindeks bl.a. skyldes stigningen i fødevarepriserne på 2,4 procent, stigningen i gas og varme på 4,8 procent. Der har således været en højere stigning end den generelle tendens i 1990'erne.

Boligposten er steget med 9,8 procent

Pr.1 januar 2002 gennemførtes der en huslejereform, der bl.a. indebar stigninger i basishuslejen. Disse stigninger bliver således afspejlet i den samlede stigning i forbrugerprisindekset. En anden del af reformen bestod i at kompensere lavindkomstgrupper via boligsikringsydelsen. Stigning i boligposten vil derfor overvurdere den gennemsnitlige stigning i huslejerne, da boligsikringsydelse ikke indgår i beregningen af forbrugerprisindekset.

Højere inflation i Grønland end i Danmark

Den procentvise ændring i forbrugerprisindekset (inflationsraten) i Danmark i perioden fra januar 2001 til januar 2002 var på 2,5 procent. Som tidligere nævnt var den procentvise stigning i det grønlandske forbrugerprisindeks i samme periode på 4,1 procent. Det fremgår af figur 4, at igennem 1990'erne var den procentvise stigning i forbrugerprisindekset generelt lavere i Grønland end i Danmark, mens det modsatte er gældende i øjeblikket. Derudover ses det, at der generelt har været en faldende tendens i inflationen op gennem 1980'erne og 1990'erne.

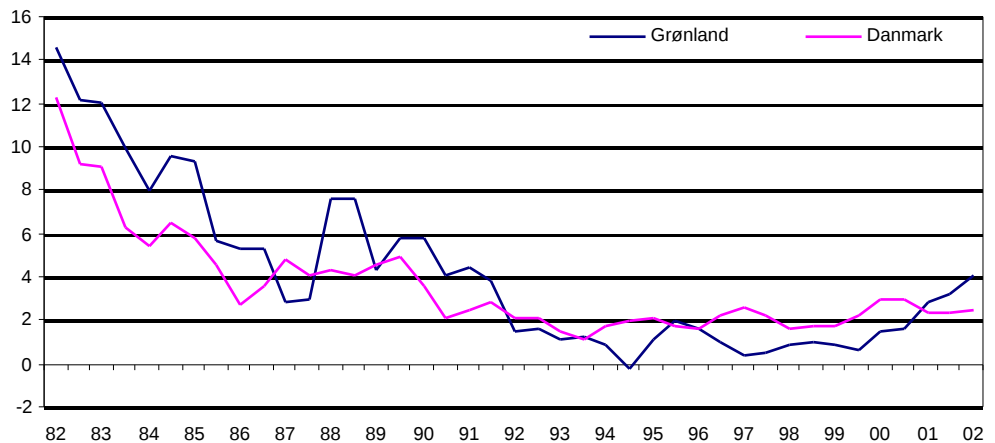
Tabel 1

Forbrugerprisindekset, 1995-2002

	Jan 1996	Juli 1996	Jan 1997	Juli 1997	Jan 1998	Juli 1998	Jan 1999	Juli 1999	Jan 2000	Juli 2000	Jan 2001	Juli 2001	Jan 2002
Juli 1995=100	100,7	101,1	101,2	101,7	102,1	102,8	103,0	103,5	104,7	105,3	107,7	108,7	112,2
Helårlig stigning (jul.-jul.) i pct.		1,1		0,6		1,1		0,7		1,8		3,2	
Halvårlig stigning i pct.	0,7	0,4	0,1	0,5	0,4	0,6	0,2	0,5	1,2	0,6	2,3	0,9	3,2

Figur 4

Årlige procentvise ændringer i forbrugerprisindekset (inflationsraten) i Grønland og Danmark, 1983-2002

Bygge- og anlægsomkostningsindeks

Til brug for regulering udarbejdes to gange årligt (januar og juli) et omkostningsindeks for henholdsvis enfamiliehuse, flerfamiliehuse samt for vand, vej og kloakanlæg. Fra januar 2001 til januar 2002 er omkostningsindekset for enfamiliehuse steget fra 117 til 119. Der er således tale om en stigning på 2 procentpoint (1992=100).

Derudover fremgår det af tabel 2 at indekset for flerfamiliehuse er steget i samme periode fra indeks 118 til indeks 121, hvilket svarer til en stigning på 3 procentpoint. Indekset for vand, vej og kloakanlæg er steget med 2 procentpoint.

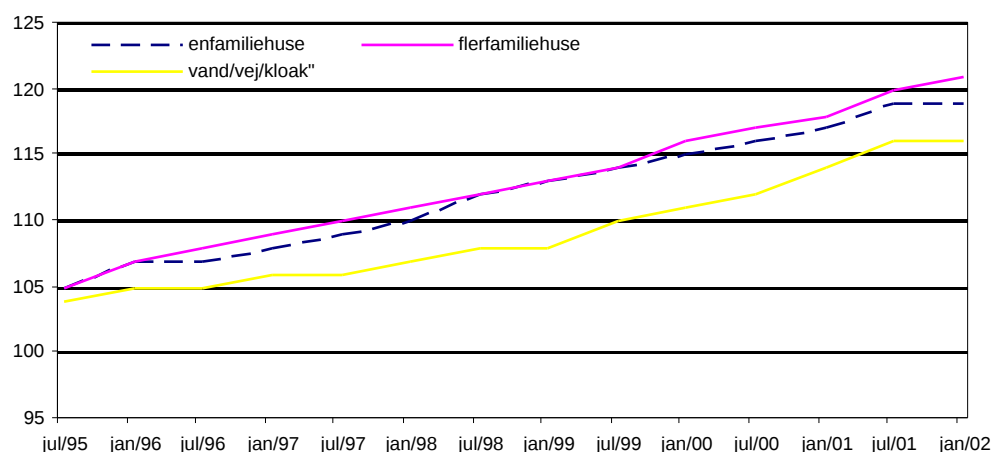
Dermed er tendensen (ifølge figur 5) i udviklingen siden midten af 1990'erne fortsat for alle 3 indeks.

Tabel 2 Bygge- og anlægsomkostninger 1995-2002

	jul/95	jan/96	jul/96	jan/97	jul/97	jan/98	jul/98	jan/99	jul/99	jan/00	jul/00	jan/01	jul/01	jan/02
enfamiliehuse	105,0	107,0	107,0	108,0	109,0	110,0	112,0	113,0	114,0	115,0	116,0	117,0	119,0	119,0
flerfamiliehuse	105,0	107,0	108,0	109,0	110,0	111,0	112,0	113,0	114,0	116,0	117,0	118,0	120,0	121,0
Vej/vand/kloak	104,0	105,0	105,0	106,0	106,0	107,0	108,0	108,0	110,0	111,0	112,0	114,0	116,0	116,0

Figur 5

Omkostningsindeks for bygge- og anlæg 1992-2002

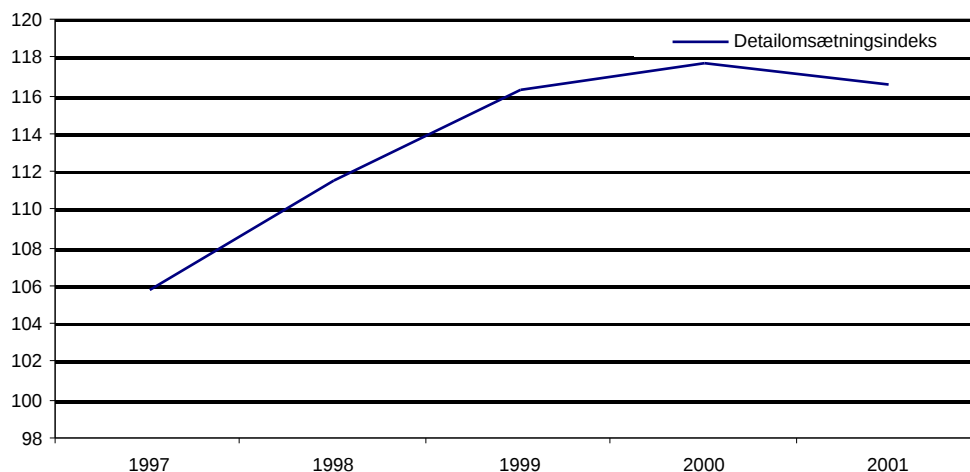

Detailomsætningsindekset

Detailomsætningsindekset har til formål at belyse udviklingen i den grønlandske detailomsætning i perioden fra 1997 til 2001. Detailomsætningsindekset kan betragtes som en indikator for udviklingen i privatforbruget og kan dermed betragtes som en konjunkturindikator. Fordelen ved at anvende detailomsætning som en konjunkturindikator er, at der i modsætning til f.eks. importen, kun medregnes egentlig "handel over disken", mens importens størrelse er baseret på en forventning til det kommende forbrug. De her analyserede tal bør tages med et vist forbehold, da indekset kun er baseret på oplysningerne fra en del af detailhandlen. Derudover vil Grønlands Statistik bemærke, at der er sket en rettelse i detailomsætningsindekset for året 1999. Det nye tal for 1999 er 116,37 og ikke som tidligere angivet 118,37.

Figur 6

Udviklingen i det gennemsnitlige årlige detailomsætningsindeks i perioden 1997-2001

Fald i detailomsætningsindekset

I figur 6 ses det gennemsnitlige årlige detailomsætningsindeks for Grønland (Indeks for juli 1997 = 100). Det fremgår af figuren, at fra 1997 (indeks 105,8) har detailomsætningsindekset været voksende frem til år 2000 (indeks 117,7). Dog fremgår det at i perioden fra 1999 til 2000 er der tale om en aftagende vækstrate. Dette ses ved den fladere hældning på kurven. I den sidste analyserede periode fra 2000 til 2001 er der blevet konstateret et fald i detailomsætningsindekset på ca. 1,1 procentpoint. Detailomsætningsindekset lå i 2001 på 116,6. Videre analyse viser, at faldet i det gennemsnitlige årlige detailomsætningsindeks skyldes et fald på 9,6 procentpoint i årets 4. kvartal (se tabel 3).

Tabel 3

Kvartalsoversigt over udviklingen i detailomsætningsindekset i perioden 1997-2001 (juli 1997 = 100)

Detailomsætningsindeks	1. kvartal	2. Kvartal	3. kvartal	4. kvartal
1997	97,73	100,96	108,23	116,29
1998	98,32	107,67	114,34	126,05
1999	108,26	111,03	119,36	126,74
2000	105,67	114,14	122,93	128,32
2001	108,75	117,23	121,91	118,71

Signatur forklaring:

- ... Oplysninger foreligger ikke
- .. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
- . Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- 0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
- * Foreløbigt eller anslået tal

Eventuel henvendelse:

Arthur Mystek

E-mail: army@gh.gl

Konjunkturstatistik 2002:2

ISSN:0906-3315

17. juni 2002

Grønlands Statistik
Postbox 1025 • 3900 Nuuk
Tlf.: 34 50 00 • Fax: 32 29 54
www.statgreen.gl • e-mail: stat@gh.gl

